

לקוטי תורה • פרשת מטות • מאמר 6

החלצו מאתכם וגו'

"היחלצו מאתכם"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/6)

1 החלצו מאתכם וגוי. וצ"ל דה"ל [דהוה ליה למימר] יחלצו כי החלצו משמע כולכם וכיון שנאמר מאתכם דהיינו מקצתם אלף למטה אי"כ ה"ל [הוה ליה למימר] יחלצו.

"היחלצו מאתכם" וגוי. צריך להבין זאת, שהרי היה צריך לומר "יחלצו": "היחלצו" משמעו שכולכם תיחלצו, וכיון שנאמר "מאתכם", כלומר מקצתכם – "אלף למטה" – היה צריך לומר "יחלצו".

גם מהו ענין נקמת הוי' במדין. גם מהו לכל מטות וה"ל [והוה ליה למימר] מכל מטות. אך הנה בחינת מדין הוא ממש נגד בחי' שם הוי'

גם צריך להבין מה פירוש "נקמת הוי' במדין", ומה פירוש "לכל המטות": היה צריך לומר "מכל המטות". אך בחינת מדין עומדת ממש כנגד בחינת שם הוי';

ולכן קודם מתן תורה היה צ"ל הכנעת קליפת מדין ע"י יתרו כהן מדין שאמר עתה ידעתי כו' (כמ"ש בזהר ר"פ יתרו ס"ז ב').

ולכן, לפני מתן תורה היה צריך להכניע את קליפת מדין באמצעות יתרו, כהן מדין, שאמר: "עתה ידעתי" וגוי (כמו שכתוב בזהר, בתחילת פרשת יתרו, ס"ז ע"ב).

והענין ע"ד משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] דבשעת מתן תורה נתקבצו כל האומות כו' עד שפתחו כולם ואמרו ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שהעוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה.

והענין הוא על דרך מה שאמרו רבותינו ז"ל, שבשעת מתן תורה התכנסו כל האומות וכו', עד שכולם פתחו ואמרו: "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל, העוסק בתורה עושה שלום בפמליה של מעלה ובפמליה של מטה.

2 ולהבין ב' שלומות הללו צ"ל דהנה בחורבן בהמ"ק [בית המקדש] ראשון אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ויתר הקב"ה על עבודת כוכבים וג"ע [וגילוי עריות] וש"ד [ושפיכות דמים] ולא ויתר על ביטול תורה וחורבן בית שני היה רק בשביל עון שנאת חנם לבד.

כדי להבין את שני [סוגי] השלום הללו, יש לומר: על חורבן בית המקדש הראשון אמרו חז"ל שהקדוש ברוך הוא ויתר על עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, אך לא ויתר על ביטול תורה; ואילו בית המקדש השני חרב רק בגלל עון שנאת חנם בלבד.

3 וא"כ למה עכשיו אריכות הגלות שבית המקדש חרב יותר מי"ז מאות שנה. וגלות בבל שהיה מפני עבירות חמורות הנ"ל אעפ"כ [אף על פי כן] היה רק שבעים שנה.

אם כן, מדוע הגלות הנוכחית ארוכה כל כך, עד שבית המקדש עומד בחורבנו יותר מאלף ושבע מאות שנה? ואילו גלות בבל, שבאה בעקבות העבירות החמורות שהוזכרו לעיל, נמשכה בכל זאת שבעים שנה בלבד.

אך הענין הוא כי הנה בשבעה אומות שהיו בארץ בעת שבאו אבותינו לארץ הכנעני והחתי כו' נאמר והיה אשר תותירו מהם כו' כי הם היו שבע מדות הרעות

אך ההסבר הוא כך: על שבע האומות שהיו בארץ כאשר באו אבותינו אל הארץ — הכנעני והחתי וכו' — נאמר: "והיה אשר תותירו מהם..." וכו'; שכן הן היו שבע המדות הרעות.

לכן כשחטאו ישראל אז בבית ראשון ונתגברו בהם השבע מדות הרעות אלו מפני שהשאירו מהם וכמ"ש

לכן, כאשר חטאו ישראל אז, [בתקופת] בית ראשון, והתחזקו בהם שבע המדות הרעות הללו מפני שהותירו מהן [בארץ], כפי שנאמר

(בשופטים ס"א א' וס"ב ב') ואתם לא תכרתו ברית כו' ולא שמעתם בקולי כו' ומחמתם נכשלו בעבירות חמורות הנ"ל.

(בספר שופטים, פרקים א' ו ב'): "ואתם לא תכרתו ברית..." וכו', "ולא שמעתם בקולי..." וכו'; ובגלל נכשלו בעבירות החמורות שהוזכרו לעיל.

ע"כ היה הגלות בבל שבעים שנה שע"ז נתקנו שבע מדות הנ"ל לכל מדה עשר שנה כי כל אחד כלולה מעשר.

לכן נמשכה גלות בבל שבעים שנה, ובאמצעותה תוקנו שבע המדות שהוזכרו לעיל: עשר שנים לכל מדה, שכן כל אחת כלולה מעשר.

אך בבית שני לא היה החטא במדות הרעות עצמן כ"א בשנאת חנם והיא קליפת מדין שאינה נחשבת משבעה עממין הנ"ל ואינו רע גמור כמו תאות רעות כו' ניאוף.

אך בבית שני החטא לא היה במדות הרעות עצמן, אלא בשנאת חנם; והיא קליפת מדין, שאינה נמנית עם שבע האומות שהוזכרו לעיל, ואינה רע גמור כמו תאוות רעות וכו', [כגון] ניאוף.

כִּי־א שְׁנֵאת חֲנָם שְׁזָהוּ לְשׁוֹן מִדִּין רִיב וּמִדּוֹן וּמִדָּה זֶה אֶעֱפֹ [אף על פי] שְׁאִינָה רַע גָּמֹר אֵךְ הוּא מִקּוֹר הַתְּהוּוֹת הָרַע וְהוּא גִיכּ הַפֶּךְ הַקְּדוּשָׁה הָאֱלֹקִית (וְעִי' וְעִיין) בְּזָהָר וִיקְרָא דִּי"ו ע"ב)

אלא [החטא היה] שְׁנֵאת חֲנָם, שֶׁכֵּן זֶהוּ פִּירוּשׁ הַשֵּׁם מִדִּין: רִיב וּמִדּוֹן. וּמִדָּה זֶה, אֵף שְׁאִינָה רַע גָּמֹר, הִיא בְּכָל זֹאת הַמִּקּוֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ נֹוצַר הָרַע, וְהִיא גַם הַפּוֹכָה מִן הַקְּדוּשָׁה הָאֱלֹקִית (וְעִינּוּ בְּזוֹהָר, וִיקְרָא, ט"ז ע"ב),

שֶׁהִיא דּוֹקָא בַּחֲנִינָת אַחַדוֹת וְהַתְּכַלְלֹת שֶׁהוּא יִסּוּד כָּל הַתּוֹרָה כַּמִּי"ש הַלֵּל הַזֶּקֶן דַּעֲלָךְ סִנִּי כּוֹי וְאִידֶךְ פִּירוּשָׁא הוּא

שֶׁהִיא דּוֹקָא בַּחֲנִינָת הָאֲחַדוֹת וְהַתְּכַלְלֹת, יִסּוּד הַתּוֹרָה כּוֹלָה, כִּפִּי שְׁאֵמֵר הַלֵּל הַזֶּקֶן: "מָה שֶּׁשְּׁנוֹא עֲלֶיךָ..." וְכוּי, "וְאִידֶךְ פִּירוּשָׁא הוּא".

וְהִינּוּ מִשּׁוֹם דַּכֶּךְ הוּא לַמַּעֲלָה הוֹי אֶחָד בַּחֲיֵי אַחַדוֹת וְהַתְּכַלְלֹת אִיֵּהוּ וְגִרְמוּהִי חַד כּוֹי הוּא הַיּוֹדֵעַ וְהוּא הַדַּעָה כִּי פִי אֶחָד אֵין פִּירוּשׁוֹ מִהוֹי"ע [מִהוּתוֹ וְעִצְמוּתוֹ] יֵת' דֵּהוּא נִקְרָא יַחֲדִיד

וְזֶהוּ מִשּׁוֹם שֶׁכֶּךְ הוּא לַמַּעֲלָה: "הוֹי אֶחָד" — בַּחֲנִינָת אַחַדוֹת וְהַתְּכַלְלֹת, "אִיֵּהוּ וְגִרְמוּהִי" (הוּא וְכִלְיוֹ) חַד" וְכוּי, "הוּא הַיּוֹדֵעַ וְהוּא הַדַּעָה". מִשְׁמַעוֹת "אֶחָד" אֵינָה מִהוּתוֹ וְעִצְמוּתוֹ יֵת', שְׁעֲלִיו נֵאמַר "יַחֲדִיד";

אֵךְ פִּי אֶחָד הִינּוּ אֶחָד בְּזֵי רִקִּיעִים וְהָאָרֶץ וְלַמַּעֲלָה הוּא בַּחֲנִינּוֹת זֵי מִדּוֹת שְׁכּוֹלִם בְּטָלִים וּמִתְכַּלְלִים בְּאֶחָד וְעִיכּ בַּחֲיֵי מִדִּין וְנִרְגָן מִפְּרִיד הוּא הַמִּנְגֵּד לְשֵׁם הוֹי

אלא מִשְׁמַעוֹת "אֶחָד" הִיא אֶחָד בְּשִׁבְעַת הַרְקִיעִים וּבָאָרֶץ, שֶׁכִּנְגֵּדָם לַמַּעֲלָה שְׁבַע הַמִּדּוֹת, וְכוֹלֵן בְּטָלוֹת וּנְכַלְלוֹת בְּאֶחָד. וְלִכֵּן בַּחֲנִינָת מִדִּין, וְ"נִרְגָן מִפְּרִיד", הִיא הַמִּתְנַגֶּדֶת לְשֵׁם הוֹי,

שֶׁהוּא אֶחָד שֶׁגַם כָּל הַמִּדּוֹת וְהַהִפְכִּיִם כּוֹלִם מִתְאַחֲדִין וּבְטָלִים בְּאוֹר הוֹי כּוֹי וְעִיכּ גְּלוֹת זֶה שֶׁהוּא תִּיקוֹן וּבִירּוֹר בַּחֲיֵי שְׁנֵאת חֲנָם מִשְׁתַּהֵּה זְמַן רַב יוֹתֵר.

שֶׁהוּא אֶחָד, כְּלוֹמֵר שֶׁגַם כָּל הַמִּדּוֹת וְהַהִפְכִּים מִתְאַחֲדִים כּוֹלִם וּבְטָלִים בְּאוֹר הוֹי וְכוּי. וְלִכֵּן גְּלוֹת זֶה, שֶׁהִיא תִּיקוֹן וּבִירּוֹר שֶׁל בַּחֲנִינָת שְׁנֵאת חֲנָם, נִמְשַׁכֵּת זְמַן רַב הִרְבָּה יוֹתֵר.

4 וְזֶהוּ שְׁאֲרִז"ל [שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּה] רִאשׁוֹנִים שְׁנִתְגַּלָּה עוֹנוֹם נִתְגַּלָּה קֶצֶם כּוֹי פִּי נִתְגַּלָּה ע וּנוֹם שֶׁהִיָּה רַע גָּמֹר עִיכּ עָשׂו תְּשׁוּבָה עִיז מִיד.

וְזֶהוּ שְׁאֲמָרוּ חֲז"ל: "הִרְאשׁוֹנִים שְׁנִתְגַּלָּה עוֹנוֹם — נִתְגַּלָּה קֶצֶם" וְכוּי. כְּלוֹמֵר, עוֹנוֹם נִתְגַּלָּה מִשּׁוֹם שֶׁהִיָּה רַע גָּמֹר, וְלִכֵּן עָשׂו עָלִיו תְּשׁוּבָה מִיד.

משא"כ אחרונים שלא נתגלה עוונם דהיינו ענין שנאת חנם שכל אחד מטעה א"ע [את עצמו] שאין זה עון גמור ע"כ לא נתגלה קצם מפני שאין מתחרטין כ"כ [כל כך] מזה

ואילו אצל האחרונים, שעוונם לא נתגלה — כלומר, עניין שנאת חנם, שכל אחד מטעה את עצמו לחשוב שאין זה חטא גמור — לכן קצם לא נתגלה, מפני שאין מתחרטים על כך כל כך.

(וכמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ברבינו יונה רפ"ק [ריש פרק קמא] דברכות שלכך האשם שתי סלעים וחטאת בת דנקא דכיון שהאשם בא על ספק חטא אינו מתחרט כ"כ [כל כך] כו' ע"ש), או

(וכעין זה כתב רבנו יונה בתחילת הפרק הראשון של ברכות: לכן אשם שווה שני סלעים, וחטאת שווה דנקא, שכן מכיוון שהאשם בא על חטא מסופק, אין מתחרטים עליו כל כך וכו'; עיין שם). או

כמו עדי"מ לברר הפסולת הדק צריך שהות יותר מן הפסולת הגס שהוא ניכר לכל שהוא פסולת.

כמו למשל, בירור הפסולת הדקה דורש זמן רב יותר מבירור הפסולת הגסה, שכולם מזהים כפסולת.

וכן בדינים בגמרא א"צ [אין צריך / אינו צריך] עיון שהעורב אסור והיונה מותרת, אבל לברר דינים המסופקים שאין איסורין ניכר צריך טורח וזמן רב יותר בפלפול ועיון שאח"כ מכירין

וכך גם בדיני הגמרא: אין צורך בעיון כדי לדעת שהעורב אסור והיונה מותרת; אבל בירורם של דינים מסופקים, שבהם האיסור אינו ניכר, דורש מאמץ וזמן רב יותר של פלפול ועיון, שלאחריהם מזהים

שהוא אסור וכמ"כ [וכמו כן] תיקון ובירור עון שנאת חנם לפי שאינו נחשב כ"כ [כל כך] לרע גמור בעיני האדם מפני שמדמה ששונאו בדין ע"כ צריך ע"ז זמן רב.

שהוא אסור. וכך גם תיקון ובירור חטא שנאת חנם: מכיוון שבעיני האדם הוא אינו נחשב רע גמור כל כך, משום שהוא מדמה שהוא שונא את חברו בצדק, הדבר דורש זמן רב.

אך להבין קצת חומר ענין זה דשנאת חנם איך שהוא המנגד ממש לשם הוי'. והענין דשם הוי' נק' ע"ש [על שם] שמהוה מאין ליש.

אך כדי להבין מעט את חומרת עניין שנאת חנם, וכיצד היא מנוגדת ממש לשם הוי', יש להקדים ששם הוי' נקרא כך על שם שהוא מהוה מאין ליש.

5 והנה ידוע הקושיא למה נקי ההתהוות מאין ליש הלא אדרבה הוא ית' היש האמיתי וכולא קמיה כלא חשיב ואין ואפס ממש.

והנה ידועה השאלה: מדוע מכנים את ההתהוות "מאין ליש"? הרי להפך: הוא יתברך הוא היש האמיתי, ו"כולא קמיה כלא חשיב" — הכול נחשב לפניו לכלום, ממש אין ואפס.

אך הענין הוא משום שא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו תחלה כו' ולכך כשהיה צ"ל המשכת האור להתהוות הנבראים בעלי גבול א"א להיות ע"י השתלשלות עילה ועלול שא"כ היה הכל בחי' בלי גבול, אך העניין הוא, שהרי אין סוף ברוך הוא הוא כשמו כן הוא: אין לו תחילה וכו'. לכן, כאשר היה צריך להימשך האור כדי להוות נבראים בעלי גבול, לא היה הדבר יכול להיעשות באמצעות השתלשלות של עילה ועלול, שכן אילו כך היה, הכול היה בבחינת בלי גבול;

אלא צ"ל צמצום עצום בתחלה שיהיה הגילוי רק בחינת הארה מצומצמת לבד בכדי שאז יוכל להיות בחינת הארה זו מקור ושרש להתהוות עולמות בעלי גבול ושלא יתבטלו במציאות

אלא היה צריך להיות תחילה צמצום עצום, כך שהגילוי יהיה רק הארה מצומצמת, כדי שהארה זו תוכל להיות מקור ושורש להתהוות עולמות בעלי גבול, ושלא יתבטלו ממציאותם.

וזהו ענין היו"ד דשם הוי' שהוא בחינת צמצום ישת חשך סתרו רק גילוי בחינת נקודה ויצא כברק חצו כו'

וזהו עניינה של היו"ד בשם הוי': היא בחינת צמצום, "ישת חושך סתרו" — גילוי של נקודה בלבד, "ויצא כברק חצו" וכו'.

ואחר היו"ד נמשך בחי' ה' שיש בו אורך ורוחב והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית שכ"ז [שכל זה] נמשך אחר בחי' היו"ד.

ואחר היו"ד נמשכת בחינת ה', שיש בה אורך ורוחב. וזהו בחינת סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית; כל זה נמשך לאחר בחינת היו"ד.

6 ולכן נקרא הבריאה יש מאין שמקור התהוות היש הוא ע"י בחי' מה שהוא אין וכלא חשיב לגבי מהותו ועצמותו שלמעלה מבחי' צמצום זה ועמ"ש בד"ה וירא ישראל.

לכן הבריאה נקראת "יש מאין": מקור התהוותו של היש הוא באמצעות בחינה שהיא "אין" ו"כלא חשיב" ביחס להווייתו ולעצמותו, שלמעלה מצמצום זה. ראו גם מה שנכתב במאמר המתחיל "וירא ישראל".

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כברייתו של עולם ברישא חשוכא הוא בחינת הצמצום [הצמצום] (וע' בזהר כ"ב בלק) (דקצ"א) שפ"י שחור' [שחורה] אני שהוא בחי' היוד דלית ביה חיוורי והדר נהורא הוא בחי' ההתפשטות.

וזהו שאמרו חז"ל: "כברייתו של עולם, ברישא חשוכא" — זו בחינת הצמצום (וראו בזהר, פרשת בלק, דף קצ"א), המפרש את "שחורה אני" כבחינת היו"ד, שאין בה לובן; "והדר נהורא" — זו בחינת ההתפשטות.

והנה הצמצום וההתפשטות הם ב' מדות ההפכיים וצריך שיהי' [שיהיה] בחי' ממוצע שיחבר ב' ההפכיים הללו

והנה, הצמצום וההתפשטות הן שתי מדות הפוכות, ולכן דרושה בחינה ממוצעת שתחבר ביניהן;

והיינו ע"י בחי' שלמעלה משניהם שהוא המשכה מאור א"ס ב"ה דקמיה כחשכה כאורה כי חשוכא ונהורא זהו שייך רק בבחינת ומדרגות ברייתו של עולם,

וזה נעשה באמצעות בחינה שלמעלה משניהם, כלומר, המשכה מאור אין סוף ברוך הוא, שלפניו "חשכה כאורה"; שכן החושך והאור שייכים רק לבחינות ולמדרגות של בריאת העולם,

אבל קודם שנברא העולם לא שייך בחינות אלו וע"י המשכה מבחינה זו יוכל להיות קשר וחיבור בין שני ההפכיים עד שבחי' חו"ב [חכמה ובינה] שהן בחי' יו"ד וה"א נעשו

אבל לפני שנברא העולם לא שייכות בחינות אלה. באמצעות המשכה מבחינה זו יכול להיווצר קשר וחיבור בין שני ההפכים, עד שבחינות חכמה ובינה, שהן היו"ד והה"א, נעשות

תרין ריעין דלא מתפרשין אע"פ [אף על פי] שהן בעצם ב' הפכיים ונקרא אין ויש ומ"מ ע"י המשכה מאור א"ס ב"ה שלמעלה מבי' הבחי' הם מתכללים והיו לאחדים והמשכה זו מרומזת בקוצו של יו"ד

"תרין ריעין דלא מתפרשין" — שני רעים שאינם נפרדים לעולם — אף שבמהותם הם שני הפכים, ונקראים "אין" ו"יש". ואף על פי כן, באמצעות המשכה מאור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה משתי הבחינות, הן נכללות זו בזו ונעשות לאחד. המשכה זו נרמזת בקוצו של יו"ד,

שהוא למעלה מעלה מבחי' היו"ד ועי"ז מתפשט ומתחבר היו"ד בה"א [בית הלל אומרים] וכמבואר בפרדס שהיו"ד יש לה ג' קוצין ומקוץ התחתון נמשך הה"א ובקוץ התחתון יש בחי' קוץ העליון

שהוא למעלה מעלה מבחינת היו"ד; ובאמצעות היו"ד מתפשטת ומתחברת עם הה"א. וכמבואר בפרדס, ליו"ד יש שלושה קוצין; מן הקוץ התחתון נמשכת הה"א, ובקוץ התחתון יש בחינה של הקוץ העליון.

ונמצא שזה שיתפשט ויומשך היו"ד בה"א [בית הלל אומרים] נמשך ע"י קוצו של יו"ד שהוא למעלה מעלה מעצם בחי' היו"ד והוא המחבר היו"ד עם הה"א

נמצא שהתפשטותה והמשכתה של היו"ד אל הה"א נעשות באמצעות קוצו של יו"ד, שלמעלה מעלה מעצם בחינת היו"ד; והוא המחבר את היו"ד עם הה"א.

(ועמ"ש בזה באריכות ע"פ לך לך ועיין בזה פ' ויקרא) (ד"י [די יסודות] ע"ב ודי"א ע"ב) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] שקוץ התחתון הוא הדעת

(ועיינו כמה שנכתב על כך בהרחבה על הפסוק "לך לך"; וכן בזה, פרשת ויקרא) (דפים י ע"ב וי"א ע"ב), ובמקדש מלך שם, בשם רבי חיים ויטאל, שהקוץ התחתון הוא דעת;

והיינו שהדעת הוא המחבר חו"ב [חכמה ובינה] ועיין בזה הרקיע ר"פ בראשית גבי עאלת אות צ' כו' ע"ש ובזה פ' אחרי (דע"ז [דעבודה זרה] ב') גבי

כלומר, הדעת היא המחברת בין חכמה ובינה. ועיינו בזה הרקיע בתחילת פרשת בראשית, בעניין "נכנסה אות צ"י וכו'; ראו שם. וכן בזה, פרשת אחרי (דף ע"ז ע"ב), בעניין

אלא במזל תליא חבורא דלהון כו' ובסה"מ [ובספר הדרת מלך] (סי' קט"ו) בשם הלק"ת [הלקוטי תורה (להאריז"ל)] [ובפרי עץ חיים] (שער הברכות פ"ג [פרק ג']) ע"פ ושבילך במים רבים ועוד בסה"מ [בספר הדרת מלך] (ריש סי' קנ"ו).

"אלא במזל תליא חיבורא דלהון" וכו'; וכן בספר הדרת מלך (סימן קט"ו), בשם ליקוטי תורה של האריז"ל; ובפרי עץ חיים (שער הברכות, פרק ג'), על הפסוק "ושבילך במים רבים"; ועוד בספר הדרת מלך (תחילת סימן קנ"ו).

וע' עוד בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך קוץ. וזהו ענין שהעוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה כי

ועיינו עוד בפרדס, בערכי הכינויים, בערך "קוץ". וזהו ענין מאמר חז"ל שמי שעוסק בתורה עושה שלום בפמליה של מעלה:

הנה בחי' הגורם להיות השפעה זו מעצמות א"ס ב"ה לחבר בחי' י"ה הוא ע"י התורה וזהו או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום לי ממש

הגורם להמשכת השפעה הזו מעצמות אין סוף ברוך הוא, כדי לחבר את בחינת י"ה, הוא התורה. וזהו [פירוש] "או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי": שלום לי ממש,

היינו בבחי' י"ה דשם הוי' והטעם הוא משום דאורייתא מחכמה נפקת וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו וא"כ ממשיך שיהיה הקב"ה שהוא עצמות א"ס ב"ה נמשך ומתלבש בהתורה דמחכמה נפקת

כלומר, בבחינת י"ה שבשם הוי'. הטעם לכך הוא ש"אורייתא מחכמה נפקת", וחז"ל אמרו: "כל הקורא ושונה, הקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו". אם כן, הוא ממשיך [את השפע], כך שהקדוש ברוך הוא, שהוא עצמות אין סוף ברוך הוא, נמשך ומתלבש בתורה ש"מחכמה נפקת".

וזהו עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה וגם לשמה לשם ה' יען שעייז נעשה חיבור אותיות י"ה וזהו העוסק בתורה לשמה: לשמה, לשם התורה עצמה; וגם לשמה — לשם ה"א, שכן על ידי כך נוצר חיבור בין האותיות י"ה.

ולכן נק' התורה שלום (כי עייז נמשך בחי' ומדרגת הקוץ העליון כו' כי אורייתא מחכמה נפקת ושרשה ומקורה מבחינה שלמעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם בחי' כתר תר"ך עמודי אור

ולכן התורה נקראת "שלום" (כי על ידה נמשכת בחינת ומדרגת הקוץ העליון וכו'; שהרי "אורייתא מחכמה נפקת", ושרשה ומקורה מבחינה שלמעלה מהחכמה; כי תרי"ג מצוות התורה יחד עם שבע מצוות דרבנן הן בחינת כתר, תר"ך עמודי אור;

וכמו העמוד שמחבר הגג עם הקרקע כך עייז נעשה התחברות י"ה שיהי' [שיהיה] נמשך ההמשכה ומתפשטת גם למטה כו' ועמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו גבי ובקולו תשמעו ומ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] מענין או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו'):

וכמו שעמוד מחבר את הגג עם הקרקע, כך באמצעות זה נעשה חיבור היו"ד והה"א, כדי שהשפע יימשך ויתפשט גם למטה וכו'. ועיין מה שכתוב במאמר הפותח "אחרי הוי' אלקיכם תלכו", על הפסוק "ובקולו תשמעו", ומה שכתוב במאמר הפותח "ביום השמע"צ", בענין "או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי" וכו'):

7 ב וענין השלום בפמליא של מטה הוא באותיות ו"ה שבשם. כי הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהם ששה מדות עליונות וזהו בחי' הוי"ו דשם הוי"ה

ב. ענין השלום בפמליה של מטה הוא באותיות ו"ה של השם. שהרי כתוב: "לך ה' הגדולה והגבורה" וכו' — אלו הן שש המידות העליונות, וזו בחינת הוי"ו בשם הוי'.

והנה לעומת זה יש ג"כ ז' מדות הרעות ומקור ושרש יניקתם הוא מבחי" קו השמאל דקדושה וכמ"ש בזהר דאית ימינא ואית שמאלא לעילא בסטרא דקדושה ומקו השמאל משתלשל ונמשך יניקת החיצונים

והנה, כנגדן יש גם שבע מידות רעות, ומקור ושרש יניקתן הוא מקו השמאל שבקדושה. וכמו שכתוב בזהר, יש ימין ויש שמאל למעלה, בצד הקדושה; ומקו השמאל משתלשל ונמשכת יניקת הכוחות החיצוניים.

וכמו נהר דינור נמשך מזיעתן של חיות הרי הגיהנם נתהווה מפסולת הגבורות (ועמ"ש מענין זה בפ' חקת ע"פ זאת חקת התורה כו')

וכשם שנהר דינור נמשך מזיעתן של החיות, כך הגיהנום נוצר מפסולת הגבורות (ועיינו כמה שנכתב על עניין זה בפרשת חוקת, על הפסוק "זאת חוקת התורה" וכו').

ולכן התיקון לזה הוא ע"י שצ"ל שמאלא אתכליל בימינא וכל התורה הוא על יסוד זה וכמ"ש בזהר ר"פ קרח שמזה היה חטא קרח שלא רצה שיהיה שמאלא אתכליל בימינא כו' וזהו הפך יסוד התורה

ולכן תיקונו של הדבר הוא בכך שהשמאל צריך להיכלל בימין; ועל יסוד זה עומדת התורה כולה. וכמו שכתוב בזהר בתחילת פרשת קורח, מכאן נבע חטאו של קורח, שלא רצה שהשמאל ייכלל בימין וכו' — והרי זה הפך יסוד התורה.

ולכן נק' התורה תורת חסד וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ועי"י ימינך ה' תרעץ אויב.

לכן התורה נקראת "תורת חסד". וזהו [פירוש] "ימינך ה' נאדרי בכוח"; ועל ידי כך "ימינך ה' תרעץ אויב".

8 ועד"ז גם כל עונשי התורה עם היותן בחיי גבורות מ"מ הן כלולות בחסדים שהעונש הוא שע"י נעשה תיקון לנפש החוטא וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתן כו'.

וכך גם כל עונשי התורה, אף שהם בחינת גבורות, כלולים בכל זאת בחסדים: העונש מביא לתיקון נפשו של החוטא. וכמאמר חז"ל: "כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתן" וכו'.

וכן אפי' [אפילו] עונש מיתת ב"ד [בית דין] ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי עכן יעכרך ה' היום הזה היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב [לעולם הבא] נמצא העונש זהו לתקן נפשו.

כך גם בנוגע לעונש מיתת בית דין: חז"ל אמרו על עכן "יעכרך ה' היום הזה" — היום הזה אתה עכור, אך אינך עכור לעולם הבא. מכאן שהעונש נועד לתקן את נפשו.

משא"כ החטא עצמו הוא מר ממות וכמ"ש את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. נמצא הרע גרוע מן המות (ועמ"ש מזה סד"ה ויקח קרח).

לעומת זאת, החטא עצמו מר ממוות, ככתוב: "את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע". נמצא שהרע גרוע מן המוות (ועיינו כמה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "ויקח קרח").

נמצא בתורה בחי' שמאלא אתכלל בימינא משא"כ העונש שהיה קודם מתן תורה היה מבחי' גבורות ממש

נמצא שבתורה ישנה בחינת "שמאל הכלול כימין". לעומת זאת, העונש שהיה קיים לפני מתן תורה היה מבחינת גבורות ממש,

כמו גבי דור המבול ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דור המבול אין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] וכו' וכן בדור הפלגה

כמו בדור המבול: חז"ל אמרו "דור המבול אין להם חלק לעולם הבא" וכו', וכך גם בדור הפלגה.

ונמצא העונש לא היה בשביל תיקון נפשו של החוטא וזהו גבורות גמורות (ואעפ"כ [ואף על פי כן] תכליתן חסד לטובת העולם בכלל ועי' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ שופטים)

נמצא שהעונש לא נועד לתקן את נפשו של החוטא, ואלה גבורות גמורות. ואף על פי כן, תכליתן חסד לטובת העולם בכלל (ועיינו ברמ"ז בתחילת פרשת שופטים).

ובחי' זו שיהיה שמאלא אתכליל בימינא נקרא שלום בפמליא של מטה והוא ענין המתקת הגבורות בחסדים.

בחינה זו, שבה השמאל כלול בימין, נקראת "שלום בפמליא של מטה"; וזהו ענין המתקת הגבורות בחסדים.

וזהו ג"כ ע"י התורה כי הנה בתורה נאמר מימינו אש דת אש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה וזהו אנכי ולא יהיה לך שהן מקור בחי' חסד וגבורה.

גם הדבר הזה נעשה באמצעות התורה, שעליה נאמר "מימינו אש דת" — אש שחורה על גבי אש לבנה. זהו ענינם של "אנכי" ו"לא יהיה לך", שהם המקור לבחינת חסד וגבורה.

9 וכך גם כל דקדוקי התורה הן בחיי גבורות וצמצוצים שבכך וכך דוקא יוכשר כו' ואם לאו פסול וגבורות אלו הם תכלית החסד שעייז יהי' [יהיה] גילוי אלקות.

כך גם כל הדקדוקים שבתורה הם בחינת גבורות וצמצומים: רק אם הדבר נעשה כך וכך הוא כשר וכו', ואם לא — הוא פסול. גבורות אלה הן תכלית החסד, שכן באמצעותן מתגלה אלקות.

וזהו מימינו אש כו' והיינו ג"כ ע"י אור ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות משם נמשך להיות התכללות חו"ג [חסד וגבורה] אע"פ [אף על פי] שהן מצד עצמם ב' הפכיים ולהיות שמאלא אתכליל בימינא ורב חסד נוטה כלפי חסד

וזהו "מימינו אש" וכו'. גם זאת נעשית באמצעות אור ההמשכה שמעל להשתלשלות: משם נמשכת האפשרות שחסד וגבורה ייכללו זה בזה, אף שמצד עצמם הם שני הפכים; שהשמאל ייכלל בימין, וש"רב חסד" יטה כלפי חסד;

וזהו שלום יעשה לי ממש להיות התכללות המדות איהו וגרמוהי חד שמתייחדין ביחוד גמור ואמיתי עד שהן אחדות ממש:

וזהו "שלום יעשה לי" ממש: שהמדות ייכללו זו בזו, "איהו וגרמוהי" — הוא וכליו — חד, ויתייחדו בייחוד גמור ואמיתי, עד שיהיו אחד ממש.

10 ג והנה כמ"כ [כמו כן] יש ב' שלומות הנ"ל ג"כ בנפש האדם. כי הנה הנפש יש בה ג"כ בחיי שם הוי' 3. בדומה לכך, גם שתי בחינות השלום שהוזכרו לעיל קיימות בנפש האדם. שכן גם בנפש יש בחינה של שם הוי'.

(וכמ"ש במ"א בפסוק ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו') וכמ"ש כי שם הוי' נקרא עליך כי הנפש כלולה מע"ס [מעשר ספירות]

(כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם וגו'"), וכפי שנאמר: "כי שם הוי' נקרא עליך"; שכן הנפש מורכבת מעשר ספירות.

והנה חו"ב [חכמה ובינה] שבנפש בהם מלוכש בחי' י"ה והנה איתא חכמה מוחא ובינה ליבא וכמאמר הלב מביין.

והנה, בחכמה ובבינה שבנפש מלוכשות האותיות יו"ד וה"א. ונאמר: "חכמה מוחא ובינה ליבא", וכמאמר: "הלב מביין".

וענין ההפרש בין מוח ללב כי המוח הוא קר ולח ששם מקור יסוד המים והליחות והלב הוא משכן יסוד האש.

וההבדל בין המוח ללב הוא שהמוח קר ולח, ושם מקור יסוד המים והלחות; ואילו הלב הוא משכן יסוד האש.

11 וכך בחי' חכמה ודעת גדולת ה' איך שלגדולתו אין חקר וכולא קמיה כלא חשיב כשהוא משיג זה במוחו כך גם בבחינת חכמה ודעת בגדולת ה' — כיצד "לגדולתו אין חקר" ו"כולא קמיה כלא חשיב": כאשר האדם משיג זאת בשכלו,

הנה מזה נמשך הביטול רצון לבטל א"ע [את עצמו] לגמרי נגד רצון ה' ולכן נקי בחי' זו יו"ד

מכך נובעת התבטלות הרצון — לבטל את עצמו לגמרי מפני רצון ה'. לכן בחינה זו נקראת יו"ד,

כי היו"ד הוא בחי' צמצום כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] וצמצום זה באדם הוא שיבטל רצונו כו' וכן לבטל א"ע [את עצמו] במחשבה דבור ומעשה שלא לחשוב ולדבר כרצונו כו' גם מזה נמשך הענוה.

כי היו"ד היא בחינת צמצום, כפי שהוסבר לעיל; וצמצום זה באדם הוא ביטול רצונו וכו', וכן ביטול עצמו במחשבה, בדיבור ובמעשה — שלא לחשוב ולדבר כרצונו וכו'. גם הענוה נובעת מכך.

12 ולכן נאמר במשה והאיש משה ענו מאד לפי שהיה מבחי' חכמה. גם בחי' יראה נמשך מהמוח והחכמה כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' וגם בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא שנק' אשה יראת ה'.

לכן נאמר על משה: "והאיש משה ענו מאד", משום שהיה מבחינת חכמה. גם היראה נמשכת מן המוח ומן החכמה, ככתוב: "ראשית חכמה יראת ה'", וכן: "בחכמה יסד ארץ" — "אבא יסד ברתא", שנקראת "אשה יראת ה'".

13 ולכן העצמות נמשכים מן המוח וענין העצמות הוא שיש בהם חוזק גדול וגם הם בחי' עומדים ועמידה היא בחי' ביטול רצון וביטול זה הוא בחוזק גדול

לכן העצמות נמשכות מן המוח. עניינן של העצמות הוא שיש בהן חוזק רב, והן גם בבחינת עמידה; עמידה היא בחינת ביטול הרצון, וביטול זה הוא בחוזק רב,

והיינו מחמת ההתמדה בתקיעת הדעת בחוזק בגדולת ה' תמיד ולא שתהא חולפת ועוברת אחר התפלה.

כלומר, הדבר נובע מהתמדה בהעמקת הדעת בתקיפות בגדולת ה' תמיד, ולא מכך שהדבר יחלוף ויעבור לאחר התפילה.

אך מ"מ להיות שהמוח מים וליחות הוא בבחי' קרירות. אבל מעלת הלב שם יסוד האש והצמאון בהתגלוי [בהתגלות] אהב' [אהבה] ברשפי אש ממש מקרב איש ולב עמוק

אך אף על פי כן, מכיוון שהמוח הוא מים ולחלוחית, הוא בבחינת קרירות. ואולם מעלת הלב היא שיש בו יסוד האש והצימאון, בהתגלות אהבה ברשפי אש ממש, מתוך "תוך האדם ולב עמוק".

וזהו נמשך מבחי' בינה והוא בחי' ה' שיש לו התפשטות לאורך ורוחב התפשטות המדות אהבה כו' וזהו כונן שמים בתבונה שמים בחינת אש נמשך מבחי' תבונה

הדבר נמשך מבחינת בינה, והיא בחינת האות ה', שיש לה התפשטות לאורך ולרוחב: התפשטות המדות, אהבה וכו'. וזהו [פירוש] "כונן שמים בתבונה": השמים, בחינת האש, נמשכים מבחינת תבונה;

ומזה נמשך בחי' ויגבה לבו בדרכי ה' ואתהלכה ברחבה והנה מהלב נמשך הבשר וזהו לבי ובשרי ירננו כו'.

ומזה נמשכת בחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" ו"אתהלכה ברחבה". והנה, מן הלב נמשך הבשר, וזהו [פירוש] "לבי ובשרי ירננו" וכו'.

14 והנה באמת צ"ל שני הבחי' דמוח ולב דמעלת האש שבו מבשלים הדבר ונתהפך ע"י האש למהות

קעת, לאמיתו של דבר, דרושות שתי הבחינות — מוח ולב. מעלת האש היא שבאמצעותה מבשלים דבר, והוא משתנה על ידה למהות

אחר משא"כ בלא אש ישאר על מהותו הראשון כך ע"י האש יוכל להיות התהפכות המדות דנה"ב [דנפש הבהמית] וגם צ"ל בחי' ויגבה לבו כו'.

אחרת; ואילו בלי אש הוא היה נשאר במהותו המקורית. כך, באמצעות האש, יכולות מדות נפש הבהמית להשתנות. וגם צריכה להיות [הבחינה של] "ויגבה לבו" וכו'.

אך מעלת המוח גדול מאד שממנו נמשך חוזק וקיום הביטול רצון במודומ"ע [במחשבה דבור ומעשה] שלהיות נמשך בפועל ממש הוא דוקא ע"י כח המוח וזהו בחכמה יסד ארץ שהוא בחי' מעשה כו' וכן הענוה הוא עיקר גדול.

אך מעלת המוח גדולה מאוד, שכן ממנו נובעים התוקף והקיום של ביטול הרצון במחשבה, בדיבור ובמעשה; כדי שביטול זה יבוא לידי ביצוע ממש, הדבר נעשה דווקא בכוח המוח. וזהו [פירוש] "בחכמה יסד ארץ", שהיא בחינת המעשה וכו'. גם הענוה היא עיקר גדול.

אך הרי הם ב' הפכיים מים ואש ולכן צ"ל בחיי שלום ביניהם המחברם להיות תרין ריעין ממש.

אך הרי אלה שני הפכים, מים ואש; לכן צריכה להיות ביניהם בחינת שלום, המחברת אותם להיות "תרין ריעין" ממש.

15 וזהו ענין שלום בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] שבנפש והוא להיות מוח שליט על הלב כי מהלב נמשך בחי

רצוא אם רץ לבך

וזהו ענין השלום בפמליה של מעלה שבנפש: שהמוח ישלוט על הלב. מן הלב נמשכת בחינת רצוא, "אם לבך רץ";

אבל אח"כ צ"ל שוב והוא העיקר וגם בענין ויגבה לבו ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ת"ח [תלמיד חכם /

תלמידי חכמים] צ"ל בו שמינית שבשמינית כו'.

אבל אחר כך צריך להיות שוב, וזהו העיקר. וגם בענין "ויגבה לבו", אמרו חכמינו זכרונם לברכה שתלמיד חכם צריך שתהיה בו שמינית שבשמינית [של גאוה] וכו'.

א"כ הענוה צ"ל הרבה יותר ויותר מבחי' ויגבה לבו כו' ועמ"ש מזה בד"ה יביאו לבוש מלכות, וזהו

שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] המתפלל צריך לכרוע עד שיראה איסר כנגד לבו פי' איסר לשון קשר

אם כן, הענוה צריכה להיות הרבה יותר מבחינת "ויגבה לבו" וכו'; ועיין במה שנכתב על כך בדיבור המתחיל "יביאו לבוש מלכות". וזהו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: המתפלל צריך לכרוע עד שיראה איסר כנגד לבו. פירוש הדבר: איסר הוא לשון קשירה,

וכמו ואסרה אסר והוא לקשר בחי' המשכי מהמוח אל הלב שיהיה המוח שליט על הלב ויתקיימו ב'

המעלות שבמוח ולב ועד"ז היו הכהנים והלויים שעבודת הכהנים בחשאי והוא מבחי' חכמה ולוים בשירה וזמרה כו'

כמו "ואסרה אסר"; כלומר, לקשור את ההמשכה מן המוח אל הלב, כדי שהמוח ישלוט על הלב ושתי המעלות, של המוח ושל הלב, יישמרו. כך היה גם אצל הכהנים והלויים: עבודת הכהנים הייתה בחשאי, והיא מבחינת חכמה, ואילו הלויים עבדו בשירה ובנגינה וכו',

בחי' רצוא וכתוב גבי לוי וילוו עליך וישרתוך שהיו בטלים לגבי הכהנים והנה שלום זה בפמליא של

מעלה הוא על ידי עסק התורה

בחינת רצוא. ונאמר על הלויים: "ויילוו עליך וישרתוך", שכן הם היו בטלים כלפי הכהנים. והנה, השלום הזה בפמליה של מעלה בא באמצעות העיסוק בתורה,

שהיא המשכת רצון העליון שלמעלה מחו"ב [מחכמה ובינה] והוא העושה שלום ביניהם וכמשי"ל [וכמה שכתוב לעיל] בענין קושיי [קוצו של יו"ד] וכך יש בנפש ג"כ בחי קוצו של יו"ד והוא הרצון שלמעלה מהטעם כו' שהוא המשכת הרצון העליון, שלמעלה מחכמה ובינה, והוא העושה שלום ביניהן, כפי שנתבאר לעיל בענין קוצו של יו"ד. כך יש גם בנפש בחינת קוצו של יו"ד, והיא הרצון שלמעלה מן הטעם וכו';

וממנו נמשך בחי הדעת העליון המחבר ומייחד חו"ב [חכמה ובינה] מוח ולב והיינו כי עסק התורה הוא בבחי ביטול אליך ה' נפשי אשא מחשבה במחשבה דבור בדבור כו'.

וממנו נמשכת בחינת דעת העליון, המחברת ומייחדת את חכמה ובינה, את המוח והלב. כלומר, העיסוק בתורה הוא מתוך ביטול: "אליך ה' נפשי אשא" — מחשבה במחשבה, דיבור בדיבור וכו'.

16 ולכן עיי' נמשך להיות מוח שליט על הלב שלא יהיה התפעלות הלב בענין אהבה בבחי יש אני אוהב ויש אני כו'.

לכן, באמצעות זאת, המוח נעשה שליט על הלב, כדי שהתעוררות הלב באהבה לא תהיה בבחינת "יש אני אוהב" וי"ש אני כו',

אלא בבחי ובכל נפשך ביטול כי אליך ה' נפשי אשא מפני שאתה עתיד ליטלה ממני כו'. ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי שלום לרחוק שנעשה קרוב:

אלא בבחינת "ובכל נפשך" — ביטול: "אליך הוי' נפשי אשא", מפני ש"אתה עתיד ליטלה ממני" וכו'. וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "וידעת היום", בענין "שלום לרחוק" שנעשה קרוב:

17 ד וענין השלום בפמליא של מטה הוא לאכללא שמאלא בימינא פי' כי מדות שבנפש האלקית נקראו בכלל בחי ימינא שהחסד גובר בהם

4. ענין השלום בפמליה של מטה הוא לכלול את השמאל כימין. כלומר, המדות שבנפש האלקית נקראות בכללות בחינת ימין, מפני שהחסד גובר בהן;

ולכן נקראת הנשמה בת כהן אבל המדות דנה"ב [דנפש הבהמית] הן בחי שמאלא ששרש ומקור נה"ב [נפש הבהמית] מפני שור מהשמאל.

ולכן הנשמה נקראת "בת כהן". אבל מדות נפש הבהמית הן בחינת שמאל, שכן השורש והמקור של נפש הבהמית הוא "פני שור מהשמאל".

18 והנה יש כ"ח עתים שלפעמים הנה"ב [הנפש הבהמית] **כפופה להנה"א** [להנפש האלקית] **בתכלית ופעמים מתגבר לימשך אחר תאות גשמיים ואין זה שלום,**

והנה יש עשרים ושמונה "עתים": לעיתים נפש הבהמית כפופה לגמרי לנפש האלקית, ולעיתים היא מתחזקת ונמשכת אחר תאוות גשמיות; ואין זה שלום.

אבל השלום הוא שיהי' [שיהיה] שמאלא אתכלל בימינא שיתבררו המדוי' [המדות] דנה"ב [דנפש הבהמית] להבטל בהמדוי' דנה"א [דנפש האלקית] ועמ"ש מזה בביאור' [בביאור] ע"פ ואהיה אצלו אמון

אלא השלום הוא שהשמאל יכלל בימין: שמדות נפש הבהמית יתבררו ויתבטלו בתוך מדות נפש האלקית. ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על "ואהיה אצלו אמון",

וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך שישוב היצח"ר [היצר הרע] ממש לאהבת ה' ע"י ההתבוננות איך שבאמת אין עוד ממש וא"כ למי יחפוץ זולתו ית'

וכמו שנאמר "בכל לבבך" — בשני יצריך: שגם היצר הרע עצמו יתהפך לאהבת ה', באמצעות התבוננות בכך שבאמת אין עוד מלבדו ממש; ואם כן, את מי יחפוץ האדם מלבדו יתברך?

והנה שלום זה נעשה ג"כ ע"י התורה כי עיקר בירור המדות הוא ע"י המשכת הדעת שהוא חיות המדות ופנימיותן והוא הממשיך בחי' חו"ב [חכמה ובינה] במדות להיות בחכמה אתברירו המדות של נה"ב [נפש הבהמית]

והנה גם שלום זה נעשה על ידי התורה. שכן עיקר בירור המדות נעשה באמצעות המשכת הדעת, שהיא החיות והפנימיות של המדות; והיא הממשיכה את בחינות חכמה ובינה אל המדות, כך ש"בחכמה מתבררים" מדות נפש הבהמית.

(כמ"ש מזה בביאור ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה בענין הדעת מהו משמש.

כמו שנכתב על כך בביאור על "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", בענין הדעת — מה תפקידה.

ועמ"ש ג"כ בד"ה וכל בניך בענין א"ת [אל תקרי] בניך אלא בוניך שכדי להיות בחי' רב שלום זהו ע"י בחי' בוניך שהיא עול תורה ועמ"ש בביאור ע"פ מים רבים כו')

ועיינו גם במה שנכתב בדיבור המתחיל "וכל בניך", בענין "אל תקרי בניך אלא בוניך": כדי שתהיה בחינת "ורב שלום", הדבר נעשה באמצעות בחינת "בניך", שהיא עול תורה. ועיינו במה שנכתב בביאור על "מים רבים" וכו')

והנה עייז נמשך למעלה המתקת הגבורות והוא ענין יחוד וי"ה והוא המשכת סוכי"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] וכלל המשכה זו הוא עיי מעשה המצות

והנה באמצעות כך נמשכת למעלה המתקת הגבורות; וזהו עניין יחוד וי"ה, והוא המשכת אור סובב כל עלמין בתוך אור ממלא כל עלמין. ובכללות, המשכה זו נעשית באמצעות קיום המצוות.

וזהו והיה מעשה הצדקה שלום שהצדקה ממשיך ג"כ בחי' שלום הנ"ל דכמו שע"י הצדקה נעשה שלום למטה שהעני מתקנא בהעשיר וע"י הצדקה נעשה שלום ביניהם כך ג"כ גורם שלום למעלה בין משפיע למקבל כו'.

וזהו "והיה מעשה הצדקה שלום": גם הצדקה ממשיכה את כחינת השלום האמורה לעיל. שכן כשם שעל ידי הצדקה נעשה שלום למטה — העני מקנא בעשיר, ועל ידי הצדקה נעשה שלום ביניהם — כך היא גורמת גם לשלום למעלה, בין המשפיע למקבל וכו'.

19 וע' באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום ועמ"ש עוד מענין זה דשלום בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] חיבור הרצוא ושוב דלב ומוח ושלום בפמליא של מטי' [מטה] בד"ה וכל העם רואים [רואים] את הקולות בפ' יתרו ע"ש.

וראה באגרת הקודש, באגרת הפותחת במילים "והיה מעשה הצדקה שלום". וראה גם את מה שנכתב בהמשך בעניין זה של שלום בפמליא של מעלה — חיבור הרצוא והשוב של הלב והמוח — ושל שלום בפמליא של מטה, במאמר הפותח במילים "וכל העם רואים את הקולות", בפרשת יתרו; עיין שם.

20 ואחר כ"ז [כל זה] יובן ענין נקמת הוי' במדין כי בחי' שנאת חנם ופירוד זהו ממש המנגד לשם הוי' שעיקרו השלום וההתכללות בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] ושל מטה.

לאחר כל זאת יובן ענין "נקמת הוי' במדין": שנאת חנם ופירוד הם ממש ההפך משם הוי', שעיקרו שלום והתכללות במשפחה של מעלה ובמשפחה של מטה.

והענין שע"י בחי' התכללות שנעשה עייז נמשך אור עליון מבחי' שלימותא דכולא הכולל הכל כי ממך הכל כתיב. משא"כ בחינת הפירוד כו'.

הענין הוא שעל ידי ההתכללות שנוצרת נמשך אור עליון מבחינת "שלימות הכול", הכוללת הכול, שהרי נאמר: "כי ממך הכול". מה שאין כן בבחינת הפירוד וכו'.

21 ולכן מלחמת מדין הוא לנקום נקמת שם הוי' ממש. וזהו החלצו דמשמע כולכם פי' כי כל אדם צריך

לעמוד במלחמה זו ללחום עם יצרו בעד שם הוי' המורה על יחוד

לכן המלחמה במדין נועדה לנקום את נקמת שם הוי' עצמו. וזהו [הפירוש של] "היחלצו", שמשמע ממנו "כולכם": כלומר, כל אדם צריך לעמוד במלחמה הזאת וללחום ביצרו למען שם הוי', המורה על אחדות;

והיינו שיהיה ההתכללות כולם כאחד ממש כאיש אחד בלי שום פירוד לבבות וכו' ועי' דוקא יכניעו את מדין.

כלומר, שכולם ייכללו זה בזה ויהיו ממש כאחד, כאיש אחד, בלי שום פירוד לבבות וכו'; ורק על ידי כך יכניעו את מדין.

22 וז"ש [וזהו שכתוב] לכל מטות כי הנה ס"ר נשמות הן נגד וי"ק [וי' קצוות] הכלולים כ"א [כל אחד / כל אחת] מיו"ד

ויו"ד מיו"ד כו'

וזהו [הפירוש של] מה שנאמר "לכל המטות": שש מאות אלף הנשמות מכוונות כנגד שש הקצוות, שכל אחת מהן כלולה מעשר, וכל עשר מעשר, וכן הלאה.

והנה יש וי"ק [וי' קצוות] מלמעלה למטה וממטה למעלה [למעלה / למעלה] והן ב' בחי' שבטים כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה היינו מעלמא דדכורא ועלמא דנוק' [דנוקבא].

והנה, יש שש קצוות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, ואלו הן שתי בחינות של שבטים, ככתוב: "ששם עלו שבטים, שבטי י"ה" — כלומר, מעולם דכורא ומעולם דנוקבא.

וכן במטות יש ב' בחי' האי ההטייה וההמשכה מלמעלה למטה כמו הט שמיך ותרד (תהלים קמ"ד). ויש הטיה מלמטה למעלה נטיתי לבי לעשות חקיך.

וכן גם במטות יש שתי בחינות: הראשונה היא ההטיה וההמשכה מלמעלה למטה, כמו "הט שמיך ותרד" (תהלים קמ"ד); ויש הטיה מלמטה למעלה, ככתוב: "נטיתי לבי לעשות חוקיך".

והנה פרח מטה אהרן. הרם את מטך כו' וצי"ל ההתכללות מכל הבחי' עי' ב' השלומות הנ"ל דפמשמ"ע [דפמליא של מעלה] ושל מטה.

וזהו "והנה פרח מטה אהרן"; "הרם את מטך" וכו'. ויש לומר שצריכה להיות התכללות של כל הבחינות זו בזו, באמצעות שני סוגי השלום שנזכרו לעיל: של הפמליה של מעלה ושל הפמליה של מטה.

וזהו לכל מטות ולא מכל דמכל היה משמע רק מהשבטים שלמטה שהן מבחי' עלמא דנוק' [דנוקבא]

וזהו "לכל המטות" ולא "מכל", שהרי "מכל" היה משמעו רק מהשבטים שלמטה, שהם מבחינת עולם דנוקבא;

אבל לכל משמע כולן והיינו שע"י בחי' ההתכללות למטה ב"ב שבטים שלמטה יומשך אור מלמעלה משרש הי"ב שבטים שנק' שבטי י"ה בחי' פמשמ"ע [פמליא של מעלה] כנ"ל.

אבל "לכל" משמעו כולם. כלומר, באמצעות ההתכללות שלמטה, בשנים עשר השבטים שלמטה, יימשך אור מלמעלה, משורש שנים עשר השבטים, הנקראים "שבטי י"ה", מבחינת הפמליה של מעלה, כנזכר לעיל.

23 וזהו ויהיו על מדין שע"י ישרה עליהם אור מבחי' שלימותא דכולא שלמעלה מעלה משרש בחי' מדין כו'.

וזהו [פירוש] "ויהיו על מדין": שעל ידי כך תשרה עליהם הארה מבחינת "שלימותא דכולא", שהיא למעלה הרבה משורש בחינת מדין וכו'.

וז"ש [וזהו שכתוב] אמרו אליו כל שהוא ית' נק' כל שכולל הכל ושורה ע"י ההתכללות למטה. ובכל הנ"ל יובן חומר שנאת חנם. ועמ"ש בד"ה הן עם אחד ושפה אחת.

וזהו שכתוב: "אמרו אליו: כל" — שכן הוא יתברך נקרא "כל", מפני שהוא כולל את הכול, והוא שורה [עליהם] באמצעות ההתכללות שלמטה. מכל האמור לעיל יובן חומרתה של שנאת חנם. ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "הן עם אחד ושפה אחת".

24 והנה הגורם החיבור והתכללות הוא בחי' משה ונחנו מה כו' ולכן היה צ"ל מלחמת ונקמת מדין ע"י משה דוקא,

והנה, הגורם לחיבור ולהתכללות הוא בחינת משה, "ונחנו מה" וכו'; ולכן מלחמת מדין ונקמתו היו צריכות להיעשות דווקא על ידי משה.

וזהו מ"ש ברבות בשה"ש [בשיר השירים] ע"פ שניך כעדר הרחלים כו' שכולם מתאימות דקאי על ישראל שהלכו במלחמת מדין וכ"ה ג"כ ברבות (ר"פ מטות),

וזהו הנאמר במדרש רבה על שיר השירים, על הפסוק "שיניך כעדר הרחלים" וכו': "שכולם מתאימות" — שהדברים אמורים בישראל שיצאו למלחמה נגד מדין; וכך נאמר גם במדרש רבה (בתחילת פרשת מטות).

והענין כמ"ש במ"א ע"פ הנ"ל דפ"י שעלו מן הרחצה הוא ענין המשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] מבחינת ים
החכמה והיינו ע"י משה רע"מ [רע"א מהימנא] שנא' [שנאמר] בו כי מן המים משיתיהו

והענין הוא, כפי שנכתב במקום אחר על הפסוק הנזכר לעיל, שפירוש "שעלו מן הרחצה" הוא המשכת מים דכורין
מים החכמה; והמשכה זו היא על ידי משה רע"א מהימנא, שעליו נאמר: "כי מן המים משיתיהו".

ולכן שעלו מן הרחצה הוא ר"ת [ראשי תיבות] משה, וע"ז נעשו שכולם מתאימות שהוא בחי' ההתכללות
יחד ממש ולכן הם דוקא שנלחמו על מדין וכנ"ל שלהיות על מדין הוא ע"י ההתכללות יחד:

ולכן ראשי התיבות של "שעלו מן הרחצה" הם משה. ועל ידי כך נעשו "שכולם מתאימות" — בחינת התכללות יחד
ממש; ולכן דווקא הם נלחמו נגד מדין, וכאמור לעיל: ההתגברות על מדין היא על ידי ההתכללות יחד.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likkutei-torah/matos/6

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק